Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 1215/2012 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела“

COM(2013) 554 final — 2013/0268 (COD)

(2014/C 214/05)

Докладчик: **г-н Jorge Pegado Liz**

На 25 септември 2013 г. Съветът и на 8 октомври 2013 г. Европейският парламент решиха, в съответствие с член 67 и член 81 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултират с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 1215/2012 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела“

COM(2013) 554 final — 2013/0268 (COD).

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 10 февруари 2014 г.

На 496-ата си пленарна сесия, проведена на 26 и 27 февруари 2014 г. (заседание от 26 февруари), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с единодушие.

1. **Заключения и препоръки**

1.1 Целта на предложението за регламент ([1]), за което ЕИСК беше сезиран, е да се измени Регламент (ЕС) № 1215/2012 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

1.2 С предложението се преследва двойна цел: от една страна, да се осигури съответствието между споразумението относно единен патентен съд или „Споразумението относно ЕПС“, подписано на 19 февруари 2013 г., променения на 15 октомври 2012 г. ([2]) статут на Съда на Бенелюкс и Регламент „Брюксел I“ (преработен текст), а от друга страна, да се компенсира липсата на правила за компетентност по отношение на ответниците с местоживеене в трети държави.

1.3 ЕИСК подкрепя инициативата на ЕП и на Съвета, защото тя е абсолютно необходима за осигуряване на правната сигурност на единната защита, предоставяна с патента в Европейския съюз.

1.4 ЕИСК може само да приветства опростения характер на четирите нови разпоредби, които следва да бъдат включени в Регламент „Брюксел I“, и ги счита за необходими, адекватни, надлежно обосновани и целесъобразни.

1.5 При все това Комитетът изразява съжаление, че не е бил сезиран в подходящия момент относно предложенията за регламенти за прилагането на засиленото сътрудничество с цел създаването на единна защита, предоставяна с патента, и относно пакета, с който се установява Единен патентен съд, предвид становищата, които е изготвил по тези въпроси.

1.6 Макар и на по-късен етап, поради липса на предварителни консултации, ЕИСК поставя няколко въпроса, свързани със структурата и работата на Съда, за които счита, че все още се нуждаят от задълбочено обсъждане. По-конкретно, Комитетът:

— настоява правилата относно съдебните разноски да бъдат ясни, прозрачни и приложими и да не застрашават правото на достъп до правосъдие;

— препоръчва член 14, параграф 2 да се заличи или да се измени съществено и

— изтъква необходимостта от висококачествено професионално обучение на избраните съдии.

([1]) COM(2013) 554 final.

([2]) Вж. текста на Решението на Комитета на министрите на Икономическия съюз на Бенелюкс от 8 декември 2011 г., с което се изготвя Протокол за изменение на Договора от 31 март 1965 г. относно създаването и статута на Съда на Бенелюкс M (2011) 9 и текста на Протокола, съставен в Люксембург на 15 октомври 2012 г., в Bulletin Benelux, 2012 г., № 2 от 15.11.2012 г. на http://www.benelux.int/wetten/Publicatieblad/Publicatieblad_2012-2_fr.pdf Вж. също оригиналния текст на Договора от 31 март 1965 г., изменен с протоколи от 10 юни 1981 г. и 23 ноември 1984 г. на http://www.courbeneluxhof.be/fr/basisdocumenten.asp.

2. **Контекст**

2.1 Предложението на Комисията до ЕП и Съвета е последният епизод от дългата сага за „единния европейски патент“.

2.2 Създаването на патент с единна правна защита в рамките на Европейския съюз се очакваше още през шестдесетте години. Имаше многобройни опити и многобройни провали.

2.2.1 При все това този неравен път беше белязан от един частичен успех — създаването на европейски патент с Мюнхенската конвенция, подписана на 5 октомври 1973 г., която установи и обща процедура за депозиране на европейски патент пред Европейското патентно ведомство (ЕПВ).

Но правния режим за този европейски патент се разклонява в толкова национални режими, колкото страни са посочени от заявителя. Това обяснява защо държавите, институциите и ползвателите от толкова дълго време настояваха за опростена система за единна защита на патента в ЕС.

2.2.2 Направени бяха много, но неуспешни опити за създаването на патент, наречен „общностен“, после на „Европейския съюз“. Например Конвенцията от Люксембург от 1975 г. относно общностния патент никога не влезе в сила поради липса на съгласие между държавите.

2.2.3 Едва през 2000 г. Европейският съвет поднови дискусиите относно бъдещия общностен патент по повод на конгреса в Лисабон, на който беше обявена обща програма, насочена към повишаване на конкурентоспособността на европейските предприятия. Непосредствено след това заседание Европейската комисия представи предложение за регламент, чиято цел беше създаването на нов единен документ за индустриална собственост — общностния патент ([3]).

2.2.4 През 2003 г. държавите членки се договориха за общ политически подход, но без да постигнат окончателно споразумение, по-специално по отношение на езиковия режим ([4]). В резултат на проведени широки консултации през 2006 г. Комисията публикува през април 2007 г. ново съобщение, в което потвърждаваше ангажимента за общностен патент ([5]), последвано през юли 2008 г. от съобщение относно „Европейска стратегия за правата върху индустриална собственост“ ([6]) и поднови преговорите с държавите членки.

2.2.5 Поради липса на консенсус и в резултат на решението на Съвета от 10 март 2011 г., Комисията предложи на 13 април 2011 г. ([7]) създаването на европейски патент с общ ефект в рамките на засилено сътрудничество. Всички държави членки, с изключение на Италия и Испания, приеха това решение ([8]).

2.3 „Патентният пакет“ се състои от 2 регламента — Регламент (ЕС) № 1257/2012 за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила и Регламент (ЕС) № 1260/2012 на Съвета за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила по отношение на приложимите правила за превод ([9]) — и Международно споразумение, с което се поставят основите за създаването на единна патентна закрила в ЕС.

([3]) ОВ C 337 от 28.11.2000 г.

([4]) Съветът по конкурентоспособност, който на заседанието си през ноември 2003 г. (вж. MEMO/03/245) беше много близо до постигане на споразумение по нерешените въпроси, не успя въпреки това да постигне съгласие относно срока за депозиране на преводите на претенциите.

([5]) COM(2007) 165 final.

([6]) COM(2008) 465 final.

([7]) Решение на Съвета 2011/167/ЕС за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита.

([8]) Трябва да се припомни, че на 22 март 2013 г. Испания и Италия подадоха пред Съда на Европейския съюз иск за обявяване на невалидността на регламентите за прилагане на засиленото сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила (C-146/13 и C-147/13), който беше отхвърлен с решение на Съда на Европейския съюз на 16 април 2013 г.

([9]) ОВ L 361 от 31.12.2012 г.

2.4 Създаването на единния патентен съд е предвидено в международно споразумение между 25 държави членки (с изключение на Испания и Полша), подписано на 19 февруари 2013 г. в рамките на Съвета по конкурентоспособност ([10]) и „извън институционалната рамка на ЕС“ ([11]). Съдът ще бъде компетентен да разглежда спорове, свързани с бъдещите единни патенти и с „класическите“ европейски патенти, които съществуват понастоящем ([12]).

2.4.1 Става въпрос за *ad hoc* специализиран съд с местни и регионални отделения в ЕС. Вместо провежданите успоредно пред националните съдилища процедури страните биха могли да се ползват от бързо и висококачествено решение, което ще бъде в сила във всички държави членки, в които патентът е валиден.

2.4.2 Европейският съвет от юни 2012 г. реши, че седалището на централното отделение на първоинстанционния съд ще бъде в Париж, а подразделенията му в Лондон и Мюнхен ([13]).

2.4.3 С тази нова система се въвежда обслужване на едно гише за депозиране на европейски патенти с единно действие на територията на държавите, участващи в засиленото сътрудничество, както и съд с множество компетенции относно производствата във връзка с искове за нарушение, искове за констатиране на липса на нарушение, искове за налагане на временни и обезпечителни мерки, заповеди за плащане, искове за прекратяване на действието на патенти и др. Съдът ще бъде компетентен да разглежда и въпросите във връзка с член 32, параграф 1, буква и) относно решенията на Европейската патентна служба.

2.5 ЕИСК е сред тези, които винаги са настоявали и подкрепяли създаването на европейски патент, както в отговор на сезирания по теми от областта на индустриалната собственост и вътрешния пазар ([14]), така и чрез становища по собствена инициатива или проучвателни становища ([15]).

2.5.1 Комитетът изготви също становища, когато беше сезиран да се произнесе относно две предложения за решение на Съвета, едното „за предоставяне на компетентност на Съда на ЕО при спорове относно патенти на Общността“ ([16]), а другото за „създаване на Патентен съд на Общността и относно разглеждането на жалби пред Първоинстанционния съд“ ([17]).

2.6 За сметка на това ЕИСК не беше сезиран за „патентния пакет“ (предложения за регламент, които приключиха с приемането на регламенти (ЕС) 1257/2012 и 1260/2012 от 17 декември 2012 г. ([18]), нито за проектоспоразумението относно единен патентен съд, подписано на 19 февруари 2013 г. ([19]))

3. **Предложение на ЕП и на Съвета**

3.1 В член 89 от Споразумението относно единния патентен съд (ЕПС) се посочва, че споразумението влиза в сила на:

а) 1 януари 2014 г.

или

([10]) Предишният ден ЕП даде зелена светлина. На практика докладът на Bernhard Rapkay, който се отнася за регламента относно единния патент беше приет с 484 гласа „за“, 164 гласа „против“ и 35 гласа „въздържал се“ (за този текст се прилага процедурата за съвместно вземане на решения); резолюцията на Raffaele Baldassarre относно режима на превод беше приета с 481 гласа „за“, 152 гласа „против“ и 49 гласа „въздържал се“ (за този текст Европейският парламент има само консултативен глас); накрая резолюцията на Klaus-Heiner Lehne беше одобрена с 483 гласа „за“, 161 гласа „против“и 38 гласа „въздържал се“. Резолюцията, отнасяща се за система от юрисдикции за разрешаване на патентни спорове, е незаконодателен текст.

([11]) Виж документ 16351/12+COR 1 и документ 6590/13 PRESSE 61 от 19.2.2013 г. на Съвета.

([12]) ОВ C 175 от 20.6.2013 г.

([13]) Член 7 от Споразумението относно единен патентен съд.

([14]) Вж. становища: ОВ C 155 от 29.5.2001 г., стр. 80; ОВ C 61 от 14.3.2003, стр. 154; ОВ C 256 от 27.10.2007 г., стр. 3; ОВ C 306 от 16.12.2009 г., стр. 7; ОВ C 18 от 19.1.2011 г., стр. 105; ОВ C 376 от 22.12.2011 г., стр. 62; ОВ C 68 от 6.3.2012 г., стр. 28; ОВ C 234 от 30.9.2003 г., стр. 55; ОВ C 234 от 30.9.2003 г., стр. 76; ОВ C 255 от 14.10.2005 г., стр. 22; ОВ C 93 от 27.4.2007 г., стр. 25; ОВ C 204 от 9.8.2008 г., стр. 1; ОВ C 77 от 31.3.2009 г., стр. 15; ОВ C 132 от 3.5. 2011 г., стр. 47; ОВ C 9 от 11.1.2012 г., стр. 29; ОВ C 24 от 28.1.2012 г., стр. 99; ОВ C 76 от 14.3.2013 г., стр. 24.

([15]) Вж. ставовища: ОВ C 100 от 30.4.2009 г., стр. 65; ОВ C 44 от 11.2.2011 г., стр. 68; ОВ C 143 от 22.5.2012 г., стр. 17; ОВ C 299 от 4.10.2012 г., стр. 165; CESE3154/2013 (още не е публикувано в ОВ).

([16]) ОВ C 112, 30.4.2004 г., стр. 81.

([17]) ОВ C 112, 30.4.2004 г., стр. 76.

([18]) Предложения COM(2011) 215/3 final и COM(2011) 216/3 final от 13.4.2011 г.

([19]) Проектоспоразумение относно единния патентен съд и проектостатут — преразгледан окончателен текст на Председателството 16074/11 от 11.11.2011 г.

б) на първия ден от четвъртия месец след депозирането на тринадесетия инструмент за ратификация или присъединяване в съответствие с член 84, в т.ч. от трите държави членки, в които е породил действие най-голям брой европейски патенти през годината, предшестваща годината на подписване на споразумението (Германия, Франция и Обединено кралство)

или

в) на първия ден от четвъртия месец след датата на влизане в сила на измененията към Регламент (ЕС) № 1215/2012 по отношение на връзката му с настоящото споразумение, което от двете събития настъпи по-късно.

3.2 Целта на настоящото предложение на ЕП и на Съвета е да се приемат необходимите изменения на Регламент (ЕС) № 1215/2012, така че, от една страна, да се гарантира съвместимостта между Споразумението относно ЕПС и въпросния регламент и, от друга страна, да се реши по-специално въпросът за правилата за компетентност спрямо ответниците в държави извън Европейския съюз ([20]).

3.3 Същевременно, предвид паралелните компетенции на Съда на Бенелюкс в различни области, сред които правото на интелектуална собственост, в споразумението се посочва също, че след приемането на Протокола от 15 октомври 2012 г. за изменение на текста на Договора от 31 март 1965 г. за създаване на Съда на Бенелюкс, се налага изменение на Регламент „Брюксел I“ (преработен текст), като целта е, първо, да се осигури съответствие между разпоредбите на изменения Договор и Регламента „Брюксел I“ (преработен текст) и, второ, да се преодолее липсата на общи правила за компетентност спрямо ответниците в държави извън Европейския съюз ([21]).

3.4 В разглеждания текст се предлагат следните изменения на Регламент (ЕС) 1215/2012:

а) разпоредби по отношение на връзката между Споразумението относно ЕПС и Протокола към Договора на Бенелюкс от 1965 г., от една страна, и Регламент „Брюксел I“, от друга страна;

б) разпоредби за допълване на единните правила за компетентност спрямо ответниците в трети държави по граждански и търговски спорове, заведени пред Единния патентен съд и Съда на Бенелюкс по въпроси, уредени от Споразумението относно ЕПС или Протокола за изменение на Договора на Бенелюкс от 1965 г.

3.5 Тези изменения включват по-конкретно добавянето на ново изречение в съображение 14 и на четири нови разпоредби, а именно членове 71а до 71г, в Регламент (ЕС) 1215/2012.

4. **Бележки**

4.1 От трите условия, необходими за влизането в сила на Споразумението относно ЕПС, единственото, което зависи от действие на ЕС, е това за изменението на Регламент (ЕС) 1215/2012 ([22]), с който се отменя Регламент 44/2001 (Брюксел I) ([23]).

4.2 Предложените изменения са н**еобходими, адекватни, надлежно обосновани и целесъобразни.**

Те са необходими, защото:

а) Първо, трябваше да се уточни ясно и изрично, че Единният патентен съд и Съдът на Бенелюкс следва да се считат за съдилища по смисъла на Регламент 1215/2012, за да се гарантира правна сигурност и предвидимост за ответниците, които могат да бъдат призовани пред тези съдилища в държава членка, която е различна от определената съгласно разпоредбите на настоящия регламент.

б) След това Единният патентен съд и Съдът на Бенелюкс следва да могат да упражняват своята компетентност спрямо ответници, които нямат местоживеене в държава членка. Освен това в настоящия регламент следва да се определи в какви случаи Единният патентен съд и Съдът на Бенелюкс могат да упражняват субсидиарна компетентност. Целта на предложението е очевидна: да се направи възможен достъпът до правосъдие и да се предотврати издаването от съдилищата на различни решения по едни и същ въпрос.

([20]) Това предложение беше изпратено на всички национални парламенти на държавите — членки на ЕС, на 17.9.2013 г. в изпълнение на принципа на субсидиарност (SG-Greffe (2013)D/14401).

([21]) Съдът на Бенелюкс, създаден с Договора от 31 март 1965 г., е общ за Белгия, Люксембург и Нидерландия съд, който има за задача да осигури еднаквото прилагане на общите за държавите — членки на Бенелюкс, правила в различни области, включително правото на интелектуална собственост. С Протокола от 15 октомври 2012 г. се дава възможност за разширяване на правораздавателната компетентност на Съда на Бенелюкс, както и да се обхванат области, попадащи в приложното поле на Регламент „Брюксел I“, докато първоначалната му задача се състоеше основно в произнасяне на преюдициални решения относно тълкуването на общите за страните от Бенелюкс правила.

([22]) ОВ L 351 от 20.12.2012 г., стр. 1; виж становище ОВ C 218 от 23.7.2011 г., стр. 78.

([23]) ОВ L 12 от 16.1.2001 г., стр. 1; виж становище ОВ C 117 от 26.4.2000 г., стр. 6.

в) Разпоредбите на Регламент 1215/2012 в случай на висящ процес (lis pendens) и свързани искове следва да се прилагат не само в случаите, когато е предявен иск пред съдилищата на държавите членки, в които се прилагат горепосочените международни споразумения, и пред съдилищата на държавите членки, в които тези споразумения не се прилагат, но и в случаите, в които по време на преходния период, предвиден в член 83, параграф 1 от Споразумението за единен патентен съд, производствата по някои видове спорове за европейски патенти, определени в тази разпоредба, са заведени пред Единния патентен съд, от една страна, и пред национален съд на договаряща се държава членка по Споразумението относно ЕПС, от друга страна.

г) Съдебните решения на Единния патентен съд и на Съда на Бенелюкс следва да се признават и изпълняват в държавите членки, които не са договарящи страни по съответните международни споразумения, в съответствие с Регламент 1215/2012.

д) И накрая, съдебните решения, постановени от съдилищата на държавите членки, които не са договарящи се страни по съответните международни споразумения, следва да продължат да се признават и изпълняват в останалите държави членки в съответствие с Регламент 1215/2012.

4.3 Предвидените изменения **съответстват на определените цели за**:

а) изясняване, че Единният патентен съд и Съдът на Бенелюкс са „съдилища“ по смисъла на Регламент „Брюксел I“;

б) изясняване на действието на правилата за компетентност спрямо Единния патентен съд и Съда на Бенелюкс по отношение на ответниците с местоживеене в държавите членки и създаване на единни правила за международната компетентност спрямо ответниците в трети държави в производствата срещу тях, заведени пред Единния патентен съд и Съда на Бенелюкс, когато в Регламент „Брюксел I“ не са предвидени такива правила и той препраща към националното право;

в) определяне на това, кои правила в случай на висящ процес (lis pendens) и свързани искове следва да се прилагат спрямо Единния патентен съд и Съда на Бенелюкс, от една страна, и националните съдилища на държавите членки, които не са договарящи се страни по съответните международни споразумения, от друга страна, и определяне също и на действието на тези правила по време на преходния период, предвиден в член 83, параграф 1 от Споразумението относно ЕПС;

г) изясняване на действието на правилата за признаването и изпълнението на решенията между държавите членки, които са договарящи се страни по съответните международни споразумения, и държавите членки, които не са договарящи се страни по тези споразумения.

4.4 Предложените изменения са **надлежно обосновани** в обяснителния меморандум, който предшества и въвежда предложението за регламент.

4.4.1 В заключение следва да се посочи, че изменението идва в **подходящ момент,** защото Регламент 1215/2012 започва да се прилага от 10 януари 2015 г., Споразумението относно ЕПС влиза в сила едва на първия ден от четвъртия месец след датата на влизане в сила на измененията към Регламент 1215/2012, които трябва да влязат в сила същия ден 10 януари 2015 г. (член 2 от предложението).

4.5 **Ето защо ЕИСК приема и подкрепя разглежданото предложение**, което счита за подходящо и необходимо за осигуряване на съчетано и последователно прилагане на Споразумението относно ЕПС, протокола за разширяване на компетентността на Съда на Бенелюкс и Регламент „Брюксел I“ (преработен текст).

4.6 **При все това ЕИСК изразява съжаление, че не е бил консултиран** относно приемането на „патентния пакет“ (Регламент (ЕС) 1257/2012 и Регламент (ЕС) 1260/2012), както и относно проекта за международно споразумение за създаването на патент с единна правна защита в ЕС.

4.6.1 Независимо от това ЕИСК използва случая, за да приветства гъвкавостта на системата на съвместно съществуване на европейския патент и на единния патент, защото тази система предоставя възможност да бъде направен най-подходящият избор: европейски патент за няколко определени държави членки или единен европейски патент за всички 25 държави членки, участващи в засиленото сътрудничество.

4.6.2 Търсеното с „патентния пакет“ опростяване повдига няколко въпроса, защото все още не е приключила работата по въвеждането на системата.

Приложена към Споразумението декларация предвижда създаването на комитет от представители на държавите членки, който трябва да разработи „практическите условия за пълноценната дейност на единния патентен съд“. Този комитет има също така за задача да подготви процедурния правилник на Съда и да организира обучението на съдиите ([24]).

4.6.2.1 Съвместното съществуване на арбитражен механизъм за уреждане на споровете ([25]) и възможен иск пред единния съд също поставя въпроси, тъй като компетентността на ЕПС ще бъде променлива в преходния 7-годишен период.

4.6.2.2 Влизането в сила на патентния пакет е съпътствано освен това от голяма правна сложност, защото е обвързано с влизането в сила на Споразумението относно ЕПС, съгласно формулата, посочена в параграф 3.1.

4.6.2.3 Самата структура на ЕПС също е объркваща. Първоинстанционният съд ще има централно отделение, което ще се намира в три града: Париж за индустриалните технологии, транспорта, текстила, хартията, строителството, строителното инженерство и минното дело, физиката, електроенергията, Лондон за химията, металургията и „човешките потребности“, по-специално фармацията, и Мюнхен за механиката, осветлението, отоплението, оръжието и взривните работи. След това в рамките на дадена държава могат да бъдат създадени местни подразделения, а регионалните подразделения трябва да обхващат поне две държави. Седалището на Апелативния съд ще бъде в Люксембург.

4.6.2.4 Фактът, че общият размер на платимите съдебни такси не може да се знае предварително, може да попречи на ответника да предприеме действия пред ЕПС, за да защити правата си. Това може да увреди правата на ответника по отношение достъпа до правосъдие.

4.6.2.5 Трудно може да бъде намерена съвместимост между член 14, параграф 2 от предложения процедурен правилник на ЕПС и член 49 от Споразумението между договарящите държави членки за създаването на ЕПС, особено когато компетентността на отделението, пред което е заведено делото, се основава на член 33, параграф 1, буква а). Изключително трудно е да се разбере кой точно език се използва. Член 49, параграф 3 от Споразумението дава правото на страните да се споразумеят за езика на производство при одобрение от страна на компетентния състав, докато в член 14, параграф 2 се посочва, че „исковата молба се изготвя на езика, на който ответникът извършва дейността си в неговата договаряща държава членка“. За да се избегне погрешно тълкуване ЕИСК препоръчва член 14, параграф 2 да бъде изтрит или съществено изменен.

4.6.2.6 Успехът на Единния патентен съд зависи до голяма степен от качеството на избраните съдии. Въпреки че произхождат от различни държави членки и имат много различен опит поради многобройните различия в процесуалните системи на държавите членки, съдиите трябва да спазват процедурите на новия Единен патентен съд. Затова качественото и задълбочено обучение на назначените съдии е от голямо значение за успеха на Единния патентен съд не само във връзка с приложимия нов процедурен правилник, но и по отношение на езиковите умения, които са от съществено значение за този съд.

4.7 Предвид тази сложност, можем само да приветстваме опростения характер на четирите нови разпоредби, които трябва да бъдат включени в Регламент „Брюксел I“.

Брюксел, 26 февруари 2014 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

([24]) http://www.unified-patent-court.org/.
([25]) Член 35 от Споразумението относно ЕПС.